

A V S K R I F T .

116057

Til

Den norske bankforening.

Ad: Sikkerhet for bankbokser, depoter, konti, m.fl.

Det har alltid vært hevdet som ufravikelig regel, at bankene skulle behandle sikkerhetsboksene og depotene helt konfidentielt. Hverken bokser eller depot skulle bli gjenstand for inngripen utenfra uten at der forelå en dom, av så kunne skje. Det var et utpreget tillitsforhold som besto mellom bank og kunde.

Politi kunne således ikke av seg selv forlange utlevert nøkler og åpne bokser uten at der forelå en rettslig avgjørelse for dette. At politi eller andre myndigheter forlangte bokser åpnet eller depoter utlevert ansåes i bankkretser tidligere som en uhørt ting og ville de som forlangte dette bli blankt avvist.

Der finnes to slags bokser. De små boksene hvor kundene selv har sin private nøkkel til dobbelt lås og i det siste tilfelle må det vel antas, at banken har et særlig ansvar for boksen.

Til depotene har kun banken nøkler og utleverer sakene efter kundens forlangende og mot kvittering fra denne.

Der foreligger mistanke om at NS-folks bokser var sperret for eierne allerede før den 8. mai 1945 og det kan vel med sikkerhet sies at en flerhet av bankene lot politi og Erstatningsdirektoratet få adgang til verdiene før dom var faldt.

Bankkonti var tidligere også en konfidentiell sak mellom banken og kundene. De ble kun oppgitt hvis der forelå en rettsavgjørelse eller en forespørsel fra skattemyndighetene, hvis denne var fremkommet på lovlig foreskrevet måte. Derimot fikk skattemyndighetene aldrig adgang til kundenes bokser eller depoter, hvor meget de enn forlangte det.

Efter dette fremkommer da følgende spørsmål:

1. Med hvilken hjemmel kunne myndighetene efter 7. mai 1945 tiltvinge seg adgang til bankbokser og depoter?
2. Med hvilken hjemmel kunne banken være behjelpelig hermed?
3. Har bankene frivillig oppgitt til myndighetene kundenes navn og depositum?
4. Med hvilken rett har bankene kunnet la Erstatningsdirektoratet og de så kaldte bobestyrere, innsatt av nevnte instutisjon disponere NS-folks og de påståtte økonomiske landssvikerers konti og verdier før det overhodet var faldt dom i deres saker?
5. Med hvilken rett har så bankene direkte utlevert NS-folkens verdier ganske enkelt på en rekvisisjon fra en hvilkensomhelst midlertidig ansatt politifullmektig mundtlig eller skriftlig?
6. Hvilken sikkerhet yter bankene sine kunder for fremtiden?
7. Hvordan vil bankene i fremtiden behandle sine kunders verdier i tilfelle der fremkommer lignende politiske forhold, som de i 1945?

Man tør vel si, at det som foregikk i bankene i 1945 må ansees som brudd på det tillitsforhold, som hersket mellom kunde og bank og av den grunn har det den største interesse å få et klart svar fra Den norske bankforening.

Gir den ikke svar på de her oppstilte spørsmål, synes det jo klart, at man likeså godt kan henlegge sine verdier midt på lan-
deveien som deponere dem i en bank.

(Sign.) Mikal Veten.

Fru Alvilde Fiane hadde bestilt et monument til sin manns grav. Billedhuggeren meddelte hende imidlertid at urnen ville bli gravet opp. Hun ringte rundt til andre kontorer og fikk samme svar. Så skrev hun og nedenstående er det svar hun har fått fra Det Kongelige Kirke- og Undervisningsdepartement:

"Deres brev til statsråden personlig, datert 17/4 d.å. er oversendt kirkekontoret i departementet til vanlig ekspedisjon. Eventuell brevveksling om samme sak skal en be ført med nevnte kontor."

For statsråden
(sign.) Sofie Vaaler.

"Går med vedlegg til Oslo stiftsdireksjon som overtilsyn for Kirkegården.

Kirkedepartementet, Kirkeavdelingen.

Oslo, den 19. mai 1947.

(sgd.)"

"Sendes med vedlegg herr kirkeverge Schwingell til uttalelse. Oslo stiftsdireksjon, 24. mai 1947."

"Sendes med vedlegg tilbake til Oslo stiftsdireksjon.

Jeg vil først bemerke at fru Fianes uttalelse om at urnen skulle graves opp er fri fantasi. Jeg har ingen hjemmel for en slik uttalelse.

Spørsmålet om behandlingen av graver til NS-medlemmer ble tatt opp av kirkeverge Ludvig Hansen høsten 1945. Han foreslo meget radikale tiltak, så som flytting av graver, nedtaing av monumenter, m.v.

Saken ble behandlet av skolerådsmannen, Oslo menigheters fellesråd og ble også forelagt kommune-advokaten.

Skolerådsmannen fremsatte 1. desember 1945 et forslag som ble vedtatt av alle instanser. For ordens skyld gjengies forslaget og behandlingen:

"GRAVSTEDER TIL MEDLEMMER AV NS.

Sendes Oslo menigheters fellesråd, idet saken bes forelagt kirkegårdskomiteen.

Om sakens rettslige side viser jeg til kommune-advokatens uttalelse av 14. september 1945. Det er imidlertid etter rådmannens mening andre hensyn enn de rent juridiske som må bli avgjørende i en sak som denne. Det er naturligvis riktig som kirkevergen sier, at flere av de utenbys festere av urnegraver har fått innvilget gravplass på grunn av sin politiske innstilling. Det samme er tilfelle med en rekke av de innenbys festere som har fått særlig fremtredende gravsteder. Jeg finner det allikevel lite tiltalende å gå til oppgravning og flytting av urner synes for så vidt ikke at der egentlig er noen vesensforskjell mellom jordbegravelse i kiste eller nedsetting av urne.

Der en innskrenkning av gravstedets areal er mulig, bør dog dette gjøres, og det må sørges for at monumenter ikke oppsettes.

Med hensyn til generaldirektør Hildisch's gravsted, som ennå ikke er tatt i bruk, bør bortfesting av dette søkes annullert.

Oslo, 1. desember 1945.

Skolerådsmannen.

(Sign.) Magne Poulsen."

Gravsteder til NS-medlemmer.

Saken ble behandlet av Fellesrådets kirkegårdskomite den 12. desember d.å. Kirkegårdskom. tiltrer skolerådsmannens innstilling. Fellesrådet slutter seg enstemmig til denne innstilling.

Oslo menigheters fellesråd, den 18. desember 1945.

(Sign.) J.Ø. Dietrichson.